

TASAVVUFUN ANA KONULARI (3)

(...düünden devam)

Fena'nın hakikat'inde Hak'tan başka hiçbir şey kalmaz. Dünya da, âhiret de atılır. *"İki ayakkabını çıkar"* (Tâhâ:

12)

âyetinden iki cihandan geç manası anlaşılmıştır. Birçok âyet hep bu manaya çekilerek açıklanmıştır.

Cüneyd'e göre Fena, insanın kendi varlığından Allah'ın varlığına geçmesi değil, fakat kendi arzusundan Allah'ın arzusuna geçmesi demektir. "Zira onlar, O'ndan tamamen ayırdırlar ve kendi gözlerini kaybeder, Allah'ın gözüyle görürler. Allah kendi kudret ve celâlinde tek kalır."

Sahva gelince: Kendi varlığını tamamen unutmuş, kendinden kay-bolmuş insanların bu dünyada bir şey yapmaları imkânsızdır. İyi ile kötünün anlamı kalmaz. Çünkü Allah'tan gelen her şey iyidir.

Bu durum, sûfiyi toplumsal hukuk kurallarının dışına iter. *"Emirleri tutmak, yasaklardan kaçmak"* dünyasal hayata mahsustur. Allah'ın iradesinde yaşayanların buna ihtiyaçları yoktur" diyenler çıkmıştır. Tasavvuf tarihinde dini emirlere tamamen ilgisiz kalan sûfiler görülmüştür. Cü-neyd'e göre böyle bir kanaate sapanmak, hırsızlıktan, adam öldürmekten daha büyük bir suçtur.

Sufilere göre Fena diye açıklanan, insan iradesinin Allah iradesinde yok olmasını gösteren tevhidin bu en yüksek mertebesi, son mertebe değildir; son gaye de değildir. Bu mertebe velinin son mertebesi olamaz. Çünkü o, hemcinslerine karşı sorumluluk taşıdığı gibi kendini de kontrol etmek zorundadır. Allah, kulunu devamlı olarak toplumdan ayrı tutmak istemez. Onu cemiyete döndürmek ister ki toplum ondan istifade etsin. Ve Allah'ın lütuf ışıkları, onu kendi bireyliğine döndürür.

İşte irşad vazifesini yapacak kâmil insan odur ki Allah ile olduktan sonra kendine döner, cemiyetten bir fert olur, onlar gibi yaşar, Allah'ın emirlerini onlar gibi tutar, yasaklarından kaçır.

Bu hal uyanıklık halidir. Fakat s  f   bu *sahv* (uyanıklık) haline gelince yaşıadığı fena halinden de tamamen ayrılmış olmaz. Bunu, gizli bir mektup, potansiyel bir g    gibi kendi içinde saklar. Başka bir ifade ile cemiyet içinde yaşıadığı, konuştuğu ve çalıştığı zaman bu g    ışık sa ar. şimdi bu insan, aynı anda hem Allah'ta, hem de kendinde yaşar. Bu durum, ters yönlü bir elektriğin alternatifleri, bir kristalin iki yüzüdür.

Fena (yok olma), *Sahv* (uyanıklık) halleri g    şeylerdir. Buna herkes eremez. Bu, Allah'ın, ihsanına mazhar olanlara nasibolur. Aynı zamanda hem var, hem yok olmak, insanda devamlı bir gayreti gerektirir. Cüneyd bir ři'rinde şöyle der:

"Ben bende olanın kim olduğunu bildim. Ve benim dilim, seninle gizli konuştu. Biz bir bakımdan birleştik, diğer bakımdan ayrıldık.

(devamı yarın..)